

15.9.2008

1
VT TIIA AARNIPUUN JA 42 MUUN VALTUUTETUN ALOITE TOIMISTA
REILUN KAUPAN KAUPUNGIN ARVONIMEN SAAMISEKSI

Kvsto 13.2.2008, asia 23
Khs 2008-318

Aloitteentekijät mainitsevat aloitteessaan seuraavaa:

"*Reilun kaupan kaupunki* on kunkin maan Reilun kaupan merkkijärjestön myöntämä arvonimi, jonka avulla kaupunki osoittaa kantavansa sosiaalista ja eettistä vastuuta. Suomessa arvonimen myöntää Reilun kaupan edistämisyhdistys ry.

Reilu kauppa takaa kehitysmaiden viljelijöille kohtuullisen korvauksen tuotteistaan ja antaa heille näin mahdollisuuden hankkia elantonsa omalla työllään. Sertifioiduilla tiloilla työntekijöille on taattava lainmukaiset palkat ja työajat sekä hyvät työolosuhteet ja oikeus kuulua ammattiyhdistykseen. Lapsityövoiman käyttö on kiellettyä. Ympäristömääräyksiä ja ihmisoikeussopimuksia on noudatettava.

Saadakseen *Reilun kaupan kaupungin* arvonimen Helsingin tulee muun muassa nimetä edustajansa Reilun kaupan kaupungin kannatusryhmään, käyttää Reilun kaupan kahvia ja teetä kaupungintalolla ja kaikissa omissa tilaisuuksissaan sekä osallistua kerran vuodessa järjestettäviin Reilun kaupan viikkoihin ja järjestää tila tiedotuspisteelle, josta on saatavilla Reilun kaupan tiedotusmateriaalia.

Olisi upeaa, jos Helsinki ehtisi Pohjoismaiden ensimmäiseksi Reilun kaupan pääkaupungiksi. Ele on kaupungille pieni asia, mutta kehitysmaiden viljelijöille suuri. Esitämme, että Helsinki ryhtyy toimenpiteisiin *Reilun kaupan kaupungin* arvonimen saamiseksi.

Allekirjoittaneet sitoutuvat puolestaan omassa toiminnassaan edistämään Reilun kaupan tuotteiden käyttöä ja tiedottamaan siitä, millaisia Reilun kaupan valintoja kuluttaja voi omassa elämässään tehdä."

Khs toteaa, että aloitteen valmistelussa on otettu huomioon myös 23.1.2008 tehty talousarvioaloite, jossa on esitetty seuraavaa: "Me allekirjoitetut valtuutetut esitämme, että valmistellessaan talousarviota vuodelle 2009 ja suunnitelmakaudelle varataan riittävä määräraha, jotta Helsinki voi käyttää Reilun kaupan tai vastaavat eettiset kriteerit täyttävää kahvia ja teetä kaupungintalolla kaikissa kaupungin järjestämissä tilaisuuksissa."

Liikepalvelulautakunta on antanut talousarvioaloitteesta lausunnon, jossa se käsittelee aihetta kokonaisvaltaisesti.

15.9.2008

Lausunnossa lautakunta toteaa: "Periaatteessa ei ole estettä sille, että kaikissa kaupungin järjestämissä tilaisuuksissa tarjotaan Reilun kaupan kahvia, teetä ja muita tuotteita tai eettisesti tuotettuja tuotteita. Mikäli tämänkaltainen ohjeistus halutaan antaa, tulee kuitenkin huolehtia siitä, että tilaajien määrärahoja korotetaan tästä aiheutuvia kustannuksia vastaavasti.

Palmian catering-palveluissa on jo aiemmin selvitetty mahdollisuuksia tarjota asiakkaille Reilun kaupan tuotteita. Kaupunginkellarin ravintolassa on vuodesta 2002 lähtien tarjottu vaihtoehtona myös Reilun kaupan kahvia valtuuston kokouspäivinä. Menekki oli 5–10 % tavanomaiseen kahviin verrattuna. Reilun kaupan kahvin tarjoamisesta luovuttiin vähäisen menekin takia.

Palmia on valmis tarjoamaan eettiset vaatimukset täyttävää Munkkahvia tai Reilun kaupan kahvia ja teetä sekä muita Reilun kaupan tuotteita kaupungin järjestämissä tarjoiluissa ja tilaisuuksissa, mikäli asiakas haluaa tilata niitä."

Khs pitää hyvänä siirtymistä käyttämään mahdollisuuksien mukaan sellaisia tuotteita, jotka täyttävät Euroopan parlamentin Kehitysyhteistyövaliokunnan mietinnössä reilusta kaupasta ja kehityksestä 6.6.2006 esitetyt kriteerit. Kaupunki on myös sitoutunut Aalborgin kestävän kehityksen toimintaohjelmaan, joka tukee näitä tavoitteita. (Kvsto 26.3.1997, Kj 3).

Khs katsoo, että Kaupungintalolla järjestettävissä virallisissa kokouksissa sekä valtuustosalissa järjestettävissä tilaisuuksissa tulisi tarjota mahdollisuuksien mukaan vastaisuudessakin Reilun kaupan kahvia ja teetä tai vastaavia reilun kaupan kriteerit täyttäviä tuotteita. Tämä ei edellytä muutosta talousarvioon.

Helsingin kaupungin periaatteena on ollut, että kaupunki pidättäytyy yleishyödyllisestä järjestötoiminnasta ja keskittyy ensisijaisesti vapaaehtoistyön tukemiseen. Khs toteaa, että eettinen kuluttaminen on nähtävä laajempaan kysymyksenä, joka tulisi ottaa huomioon Reilun kaupan tarjoustusta kattavammin kaupungin omassa, kestävään kehitykseen tähtäävässä toiminnassa sekä laadun ja ympäristöjohtamisen kehittämisessä.

Khs katsoo edellä olevan riittäväksi selvitykseksi asiassa.

(Kj / Matti Ollinkari, puh. 310 36098)

(Kj / Riikka Lahdensuo, puh. 310 36044)

Kriteerit Reilun kaupan kunnille ja kaupungeille

Reilun kaupan edistämisyhdistys voi myöntää Reilun kaupan kaupunki -arvonimen kunnalle tai kaupungille, joka täyttää seuraavat vaatimukset.

Aluksi vaaditaan kahta asiaa:

1. Hankkeella tulee olla kunnan/kaupungin poliittinen tuki.
2. Tarvitaan paikallinen kannatustyöryhmä, joka koordinoi ja ajaa hanketta eteenpäin sekä vastaa raportoinnista Reilun kaupan edistämisyhdistykselle.

Reilun kaupan kaupungin tulee täyttää seuraavat viisi kriteeriä

1. Kunta tai kaupunki käyttää reilun kaupan tuotteita

- Kaupunginvaltuusto tekee päätöksen siirtyä käyttämään reilun kaupan periaatteiden mukaisesti tuotettua kahvia ja teetä kaupungintalolla ja kaikissa kaupungin omista tilaisuuksissa.
- Kaupunki käyttää säännöllisesti myös jotakin muuta reilun kaupan tuotetta. Kahvin ja teen lisäksi käytettävä tuote voi olla mikä tahansa Reilun kaupan tuote (esimerkiksi hedelmiä, kaakaota, tuoremehua) ja se voi olla käytössä myös muualla kuin kaupungintalolla (esimerkiksi koulujen jalkapallot).
- Kaupunki pyrkii aktiivisesti vuosittain lisäämään reilun kaupan tuotteiden käyttöä ja tutkii mahdollisuutta siirtyä käyttämään niitä kaikissa hankinnoissaan. Esimerkiksi vuosittain voidaan vaihtaa jokin uusi tuote reilun kaupan tuotteeksi tai reilun kaupan tuotteiden käyttöä laajennetaan kaupungin muihin toimilaitoksiin (esimerkiksi sairaaloihin, kouluihin tai virastoihin).
- Kaupunki valitsee edustajan paikalliseen Reilun kaupan kaupungin kannatustyöryhmään.
- Kaupunki järjestää tilan infopisteelle (esim. kirjastosta tai kaupungintalolta), jossa kaupunkilaisille on jaossa tietoa Reilun kaupan järjestelmästä ja tuotteista.

2. Kaupungissa toimii Reilun kaupan kaupungin kannatustyöryhmä

- Perustetaan paikallinen kannatustyöryhmä, joka työskentelee Reilun kaupan kaupunki -arvonimen saamiseksi, valvoo kriteerien noudattamista ja raportoi niistä Reilun kaupan edistämisyhdistykselle vuosittain.
- Kannatustyöryhmässä voi olla edustajia esimerkiksi paikallisista yhdistyksistä, seurakunnista ja yrityksistä. Työryhmässä tulee olla vähintään yksi kaupungin ja yksi seurakunnan edustaja. Suositeltavaa on, että kaupungin edustajina toimii sekä yksi kaupungin työntekijä / virkamies että yksi luottamushenkilö.
- Työryhmä ilmoittaa Reilun kaupan edistämisyhdistykselle yhteyshenkilön.

3. Reilun kaupan tuotteiden tarjonta kahviloissa, ravintoloissa ja hotelleissa

- Kahviloissa, ravintoloissa ja hotelleissa on tarjolla Reilun kaupan tuotteita.
- Reilun kaupan tuotteet merkitään kaupoissa hyllymerkein aina, kun siihen on saatu lupa kaupasta. Myös kahvilat, ravintolat ja hotellit ilmoittavat asiakkailleen käyttävänsä Reilun kaupan tuotteita.

Alle 5000 asukkaan kunnat / kaupungit:

- Vähintään yhdessä kahvilassa, ravintolassa tai hotellissa tarjotaan Reilun kaupan kahvia.

Yli 5000 asukkaan kunnat / kaupungit:

- Vähintään kolmessa kahvilassa, ravintolassa tai hotellissa tarjotaan Reilun kaupan kahvia.

Yli 10 000 asukkaan kunnat / kaupungit:

- Vähintään viidessä kahvilassa, ravintolassa tai hotellissa tarjotaan Reilun kaupan kahvia.

Yli 20 000 asukkaan kunnat / kaupungit:

- Vähintään kahdeksassa kahvilassa, ravintolassa tai hotellissa tarjotaan Reilun kaupan kahvia.

Yli 50 000 asukkaan kunnat / kaupungit:

- Vähintään kymmenessä kahvilassa, ravintolassa tai hotellissa tarjotaan Reilun kaupan kahvia.

Yli 100 000 asukkaan kunnat / kaupungit:

- Vähintään 15 kahvilassa, ravintolassa tai hotellissa tarjotaan Reilun kaupan kahvia.

Yli 200 000 asukkaan kunnat / kaupungit:

- Vähintään 20 kahvilassa, ravintolassa tai hotellissa tarjotaan Reilun kaupan kahvia.

4. Reilun kaupan tuotteiden kulutus työpaikoilla, seurakunnissa ja muissa yhteisöissä

- Paikalliset työpaikat, seurakunnat ja yhdistykset käyttävät Reilun kaupan tuotteita, esimerkiksi kahvia ja teetä, ja mainitsevat siitä Reilun kaupan tiedotusmateriaalin avulla tai kotisivuillaan.
- Vähintään puolet kaupungin seurakunnista on siirtynyt käyttämään Reilun kaupan kahvia. Nämä seurakunnat edustavat vähintään puolta kaupungin kaikkien seurakuntien jäsenmäärästä.

Alle 5000 asukkaan kunnat / kaupungit:

- Vähintään viisi työpaikkaa tai yhdistystä on siirtynyt käyttämään Reilun kaupan kahvia.

Yli 5000 asukkaan kunnat / kaupungit:

- Vähintään kymmenen työpaikkaa tai yhdistystä on siirtynyt käyttämään Reilun kaupan kahvia.

Yli 10 000 asukkaan kunnat / kaupungit:

- Vähintään 12 työpaikkaa tai yhdistystä on siirtynyt käyttämään Reilun kaupan kahvia.

Yli 20 000 asukkaan kunnat / kaupungit:

- Vähintään 15 työpaikkaa tai yhdistystä on siirtynyt käyttämään Reilun kaupan kahvia.

Yli 50 000 asukkaan kunnat / kaupungit:

- Vähintään 20 työpaikkaa tai yhdistystä on siirtynyt käyttämään Reilun kaupan kahvia.

Yli 100 000 asukkaan kunnat / kaupungit:

- Vähintään 30 työpaikkaa tai yhdistystä on siirtynyt käyttämään Reilun kaupan kahvia.

Yli 200 000 asukkaan kunnat / kaupungit:

- Vähintään 50 työpaikkaa tai yhdistystä on siirtynyt käyttämään Reilun kaupan kahvia.

5. Reilun kaupan viikkoihin osallistuminen ja muu medianäkyvyys

- Reilun kaupan kaupunki osallistuu Reilun kaupan viikkoihin kerran vuodessa järjestämällä Reilu kauppa -aiheisen tapahtuman.
- Kannatusyöryhmä työskentelee aktiivisesti (esim. lehdistötiedotteiden avulla) saadakseen huomiota mediassa ja kasvattaakseen kuntalaisten tietoa Reilusta kaupasta ja Reilun kaupan kaupunki -arvonimestä.
- Reilun kaupan kaupungin nettisivuilla on informaatiota Reilun kaupan kaupunki -arvonimestä Reilun kaupan merkin kera. Samassa yhteydessä on linkki Reilun kaupan edistämisyhdistyksen nettisivuille. (Reilun kaupan merkin käyttämisestä on olemassa omat graafiset ohjeet.) Lista kampanjassa mukana olevista tahoista tulee mainita joko kaupungin sivuilla tai erillisellä kampanjasivulla.

Jatkuvan parantamisen periaate

Reilun kaupan kaupunki -arvonimen yksi keskeisimmistä kriteereistä on kestävien hankintojen lisääminen ja toiminnan kehittäminen jatkuvasti. Säilyttääkseen arvonimen kannatusyöryhmän tulee raportoidessaan osoittaa joka vuosi, miten Reilun kaupan tuotteiden kulutus on kasvanut kaupungin hankinnoissa sekä mitä on tehty Reilun kaupan näkyvyyden ja tuotteiden saatavuuden parantamiseksi.

Kehitysmahdollisuuksia:

1. Kaupunki kasvattaa Reilun kaupan tuotteiden ostamista vuosittain joko yhden tuoteryhmän sisällä tai hankkimalla entistä useampia tuotteita.
2. Reilun kaupan tuotteiden saatavuus on parantunut kahviloissa, ravintoloissa ja hotelleissa tai yhä useampi työpaikka tai yhdistys on ryhtynyt käyttämään Reilun

kaupan tuotteita.

3. Reilun kaupan näkyvyyden ja tunnettuuden lisäämiseksi on tehty aktiivista tiedotustyötä.

Kunnan tuki kannatustyöryhmälle

Reilun kaupan kaupunki -kriteerit toimivat työkaluina kunnille ja kaupungeille, jotka haluavat levittää tietoa eettisestä kuluttamisesta ja Reilusta kaupasta.

Kannatustyöryhmän tehtävä on edistää ja varmistaa, että kriteerejä noudatetaan. Jotta toiminnalla olisi merkittävää vaikutusta, kaupunkia kannustetaan toimimaan yhteistyössä hankkeen kannatustyöryhmän kanssa ja helpottamaan sen työtä. Reilun kaupan kaupunki -hanke perustuu vapaaehtoisuuteen, mutta sitoutuminen on tärkeää Reilun kaupan kaupungin uskottavuuden kannalta.

Seuraavat kohdat selventävät, mitä kaupungin kannustetaan tekemään kannatustyöryhmän tueksi.

- Myöntää resursseja tiedotukselle, jotta kannatustyöryhmä voi kasvattaa Reilun kaupan tunnettuutta.
- Kannustaa julkisen hallinnon työpaikkoja käyttämään Reilun kaupan tuotteita niin paljon kuin on mahdollista.
- Asettaa tavoitteita kannatustyöryhmän työlle ja eettisen kulutuksen kasvulle.
- Järjestää sopiva tila, jossa kaupungin asukkaat voivat käydä tutustumassa Reilun kaupan tiedotusmateriaaleihin ja tuotteisiin.
- Työskentelee aktiivisesti kaupunkilaisten keskuudessa Reilun kaupan tunnettavuuden ja tietoisuuden edistämiseksi.
- Ottaa konkreettisia askeleita siihen suuntaan, että eettisyys otettaisiin huomioon kaikissa hankinnoissa.

Tiedotustyö

Reilun kaupan kaupunki -kriteereissä vaaditaan systemaattista tiedotustyötä, jonka avulla kannatustyöryhmä pyrkii nostamaan Reilun kaupan tuotteiden kulutusta. Säilyttääkseen Reilun kaupan kaupunki -statuksen kannatustyöryhmän on osoitettava, miten se työskentelee kasvattaakseen Reilun kaupan tunnettuutta. Tiedotustyöhön lasketaan mukaan esimerkiksi aktiivinen toiminta medioiden suuntaan, tiedotuskampanjoiden, erilaisten tempausten, maistatusten jne. järjestäminen sekä eri tahojen haastaminen tuotteiden käyttäjäksi.

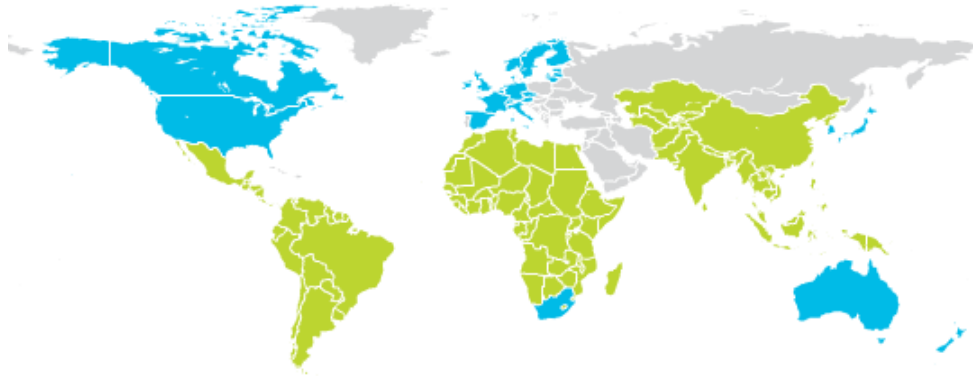
Sitä, kuinka laajasti työryhmän tulee tiedotustoimintaa harjoittaa, ei määritellä kriteereissä. Reilun kaupan kaupunki -arvonimen uskottavuuden kannalta tiedotustoiminnan tulee kuitenkin olla järkevällä pohjalla. Kannatustyöryhmän tekemää tiedotustyötä arvioidaan vuosittaisissa tarkastuksissa.

Fairtrade near you

Find your national Fairtrade organization below - the best place to find out where you can buy Fairtrade products and learn what's happening near you. If your country is not represented in the list below, visit [Fairtrade International](#) for information.

Fairtrade organization Fairtrade producer network

Fairtrade Organizations

Australia	Finland	Latvia	Spain
Austria	France	Lithuania	Sweden
Belgium	Germany	Luxembourg	Switzerland
Canada	Ireland	Netherlands	United Kingdom
Czech Republic	Italy	New Zealand	United States
Denmark	Japan	Norway	Producer Networks
Estonia	Korea	South Africa	Latin America
Africa	Asia		

31.3.2011

86 §

LAUSUNTO REILUN KAUPAN KAUPUNGIN ARVONIMEN HANKKIMISESTA HELSINGILLE

Tplk 2011-23

Esityslistan asia Hank/2

Hallintokeskus on pyytänyt teknisen palvelun lautakunnalta lausuntoa Emma Karin ym. valtuustoaloitteesta (2011 -329/046), jossa edellytetään, että kaupunki ryhtyy toimenpiteisiin Reilun kaupan kaupungin arvonimen saamiseksi.

Teknisen palvelun lautakunta päätti antaa asiasta esittelijän muutetun ehdotuksen mukaisesti seuraavan lausunnon:

Hankintalaki antaa mahdollisuuden erilaisten ympäristö- ja sosiaalisten näkökohtien huomioonottamiseen hankintasopimuksissa.

Hankintalaki § 49: *"Hankintayksikkö voi asettaa hankintasopimuksen toteuttamiselle erityisehtoja, jotka voivat koskea erityisesti ympäristö- ja sosiaalisia näkökohtia, kuten ammatillista koulutusta työpaikalla, kansainvälisen työjärjestön (ILO) sopimusten noudattamista, työoloja ja työehtoja tai vammaisten palvelukseen ottamista. Edellytyksenä on, että ehdot ovat syrjimättömiä ja yhteisöoikeuden mukaisia ja että niistä ilmoitetaan hankintailmoituksessa tai tarjouspyynnössä."*

Reilun kaupan tuotteita eli eettisesti kestäväällä tavalla tuotettuja tuotteita edellytettäessä ei voida kuitenkaan vaatia vain tiettyä tuotemerkkiä, vaan hankintayksikön on hyväksyttävä myös muut "reilut" tai eettiset merkit ja laatujärjestelmät, jotka takaavat hankintayksikön vaatiman laadun.

Ruotsalaisviranomaisen SWEDISH ENVIRONMENTAL MANAGEMENT COUNCIL:n laatimassa kilpailutusohjeessa mainitaan mahdollisina eettisen toiminnan verifikaatioina Rainforest Alliance, Utz Certified, Reilu kauppa sertifiointit. Tätä tulkintaa on käytetty myös kaupungin hankintakeskuksen kilpailutuksissa.

Eettisesti tuotetut kahvit ja teet kuuluvat sopimustuotteisiin. Hankintakeskuksen järjestämissä tarjouskilpailuissa ja niiden perusteella tehdyissä sopimuksissa on huomioitu myös eettisesti tuotetut tuotteet.

Sopimustuotevalikoimassa on tällä hetkellä UTZ – merkillä sertifioitu

Postiosoite

PL 1660
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Ilmalankuja 2 L
Helsinki 24
<http://www.hel.fi/stara>

Puhelin

(09) 310 39602

Telefaksi

(09) 310 39601

Tilinro

800012-62637

Y-tunnus

0201256-6
Alv.nro
FI02012566

31.3.2011

Pauligin Mundo-kahvi. Tämä kahvi täyttää eettiset kriteerit.

Teknisen palvelun lautakunta katsoo, ettei hankintalainsäädännön kannalta ole olemassa estettä sille, että kaupungin järjestämissä tilaisuuksissa tarjottaisiin reilun kaupan kahvia, teetä ja muita tuotteita tai eettisesti tuotettuja tuotteita.

Reilun kaupan tuotteiden hankinnassa tulee huomioida se, että esim. kotimaisia tuotteita ei aseteta eriarvoiseen asemaan eettisin ja sosiaalisin perustein verrattuna ns. brändättyihin tuotteisiin. Näiltä osin reilun kaupan periaatteet toteutuvat kotimaisessa tuotannossa.

Teknisen palvelun lautakunta toteaa lisäksi, että Reilun kaupan kaupungin kriteerien täyttäminen ei Helsingin osalta tiettävästi tuota ongelmia eikä hakeminen ja valmistelu aiheuta mainittavaa lisätyötä.

Merkittiin, että esittelijä lisäsi esityslistan sivulle 13 ensimmäiseen kappaleeseen sanat”hankintalainsäädännön kannalta”.

Merkittiin lisäksi, että esittelijä lisäsi esityslistan sivulle 13 uuden kappaleen: ”Reilun kaupan tuotteiden hankinnassa tulee huomioida se, että esim. kotimaisia tuotteita ei aseteta eriarvoiseen asemaan eettisin ja sosiaalisin perustein verrattuna ns. brändättyihin tuotteisiin. Näiltä osin reilun kaupan periaatteet toteutuvat kotimaisessa tuotannossa”.

Merkittiin edelleen, että esittelijä muutti esityslistan sivun 13 viimeisen kappaleen seuraavan sisältöiseksi: ” Teknisen palvelun lautakunta toteaa lisäksi, että Reilun kaupan kaupungin kriteerien täyttäminen ei Helsingin osalta tiettävästi tuota ongelmia eikä hakeminen ja valmistelu aiheuta mainittavaa lisätyötä”.

Lautakunta hyväksyi esittelijän muutokset yksimielisesti.

Pöytäkirjanote kaupunginhallitukselle

Lisätiedot:

Lamminmäki Jorma, hankintajohtaja, puhelin 310 31500

Pohjonen Perttu, ympäristöasiantuntija, puhelin 310 31718

Lausunto reilun kaupan kaupunki -arvonimen hankkimisesta kaupungille

HEL 2011-000129 T 00 04 05

Emma Kari, Silvia Modig, Thomas Wallgren ynnä muut ovat tehneet valtuustoaloitteen, jossa on esitetty Helsingin kaupungin ryhtyvän toimenpiteisiin Reilun kaupan kaupunki -arvonimen saamiseksi kaupungille. Kaupunginhallitus on 19.9.2011 palauttanut aloitteen uudelleen valmisteltavaksi siten, että kaupungin hankinnoissa korostetaan reilun kaupan kriteerejä. Oikeuspalvelut toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Julkisista hankinnoista annetun lain (348/2007, "hankintalaki") 49 §:n mukaan hankintayksikkö voi asettaa hankintasopimuksen toteuttamiselle erityisehtoja, jotka voivat koskea erityisesti ympäristö- ja sosiaalisia näkökohtia. Tällaisia voivat olla esimerkiksi kansainvälisen työjärjestön (ILO) sopimusten noudattamista, työoloja ja työehtoja koskevat ehdot. Hankintalain 44 §:n mukaan puolestaan hankintayksikkö voi käyttää hankinnan kohteen kuvaamisessa teknisiä eritelmiä. Pykälää koskevan hallituksen esityksen (Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi julkisista hankinnoista sekä vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista, HE 50/2006 vp) mukaan tekniset eritelmit voivat koskeva myös tuotantomenetelmää, jos tuotantomenetelmää koskevalla vaatimuksella on välitön liittymä hankinnan kohteena olevan palvelun tai tavarantoimituksen tai muihin ominaisuuksiin (HE 50/2006 vp, s. 89).

Edellytyksenä on, että ehdot ovat syrjimättömiä ja yhteisöoikeuden mukaisia ja että niistä ilmoitetaan hankintailmoituksessa tai tarjouspyynnössä (44 § 1 mom. ja 49 § 1 mom.). Huomioon tulee ottaa myös hankintalain 1 §:n 2 momentin mukaiset hankintalain tavoitteet, joihin kuuluu muun muassa yritysten ja muiden yhteisöjen tasapuolisten mahdollisuuksien turvaaminen julkisten hankintojen tarjouskilpailuissa. Samoin on huomioitava hankintalain 2 §:n 1 momentti, jonka mukaan hankintayksikön on käytettävä hyväksi olemassa olevat kilpailuolosuhteet, kohdeltava hankintamenettelyn osallistujia tasapuolisesti ja syrjimättä sekä toimittava avoimesti ja suhteellisuuden vaatimukset huomioon ottaen.

Hankintalaki mahdollistaa siten sosiaalisiiin näkökulmiin liittyvien vaatimusten asettamisen hankittaville tavaroille tai palveluille, edellyttäen että vaatimukset ovat syrjimättömiä, yhteisöoikeuden mukaisia ja niistä on ilmoitettu hankintailmoituksessa tai tarjouspyynnössä. Esimerkiksi Reilun kaupan kriteerien mukaisten vaatimusten käyttö hankinnoissa on siis sinänsä mahdollista.

Vaatimusten käyttö ei kuitenkaan saa johtaa tietyn tai tiettyjen tarjoajien suosimiseen tai syrjimiseen. Vaatimusten käyttö ei myöskään saa johtaa esimerkiksi tuotteen maantieteellisen alkuperän mukaan tapahtuvaan suosimiseen tai syrjimiseen. Tasapuolisen kohtelun vaatimukset tulisi ottaa huomioon sekä yksittäisen hankinnan kohdalla että laajemmin useiden hankintojen yhteisvaikutuksen kannalta.

Hankintalain 44 §:n 3 momentin mukaan hankintayksikkö ei saa edellyttää tietyn valmistajan, tavaramerkin, alkuperän, tuotannon tai muun sellaisen käyttämistä. Näitä ei myöskään saa mainita tarjouspyyntöasiakirjoissa sillä tavoin, että maininta suosisi tai syrjisi tiettyjä tarjoajia. Jos tietyn tavaramerkin tai muun vastaavan merkinnän käyttö tarjouspyyntöasiakirjoissa on välttämätöntä, tulee tällaiseen merkintään liittää ilmaisu ”tai vastaava”.

Näin ollen hankintalain mukaan hankintayksikkö ei voi edellyttää, että tarjoajalla on tietty sertifikaatti. Sen sijaan hankintayksikkö voi edellyttää, että tarjoajat täyttävät sertifikaatin vaatimukset. Tarjoajien tulee kuitenkin olla mahdollista osoittaa täyttävänsä nämä vaatimukset joko siten, että heillä on jokin vaatimusten täyttämisen osoittava, luotettava sertifikaatti tai näyttämällä muutoin täyttävänsä kyseiset vaatimukset.

Hankintayksikkö ei siten voi vaatia tarjoajilta esimerkiksi Reilun kaupan sertifikaattia. Hankintayksikkö voi kuitenkin tarjouspyyntöasiakirjoissa asettaa Reilun kaupan sertifikaattia vastaavia vaatimuksia tarjoajille. Hankintayksikkö voi esimerkinomaisesti luetella erilaisia sertifikaatteja, joiden se katsoo luotettavasti täyttävän vaatimukset ja, joilla tarjoaja voi osoittaa täyttävänsä kyseiset vaatimukset. Sertifikaattien sijaan tarjoajilla tulee kuitenkin olla mahdollisuus myös muulla luotettavalla selvityksellä osoittaa täyttävänsä vaatimukset.

Vaatimuksia asetettaessa tulee kiinnittää huomiota tarjoajien tasapuoliseen ja syrjimättömään kohteluun. Tarjoajia ei saa asettaa eri asemaan esimerkiksi tarjoajan tai tuotteiden alkuperämaan perusteella. Vaatimusten tulee liittyä kiinteästi hankinnan kohteeseen, eivätkä ne saa olla kohtuuttomia. Reilun kaupan sertifikaattia vastaavia vaatimuksia voidaan siten asettaa hankinnoissa, joissa kyseiset vaatimukset liittyvät suoraan hankinnan kohteeseen ja niillä on todellista merkitystä hankintayksikölle, eivätkä ne ole tarjoajien kannalta kohtuuttomia.

Lisätiedot

Mäkinen Kaisa, ma. kaupunginasiainmies, puhelin: 310 36178
kaisa.makinen(a)hel.fi

24.10.2011

Lausunto aloitteesta Reilun kaupan Helsingistä

HEL 2011-000129 T 00 04 05

Talous- ja suunnittelukeskus toteaa, että kaupunginvaltuuston 29.4.2009 hyväksymään strategiaohjelmaan 2009–2012 sisältyy globaalin vastuun strategian valmistelu. Kaupunginhallitus on iltakoulussa 2.11.2009 merkinnyt tiedoksi esiselvityksen globaalin vastuun strategian valmistelusta. Kaupunginjohtaja asetti 22.9.2010 johtajistokäsittelyssä työryhmän valmistelevaan ehdotuksen globaalin vastuun strategiaksi. Työryhmässä on edustajat talous- ja suunnittelukeskuksesta, ympäristökeskuksesta, hankintakeskuksesta, hallintokeskuksesta ja henkilöstökeskuksesta.

Talous- ja suunnittelukeskus toteaa, että globaalin vastuu strategian valmistelussa on selvitetty mahdollisuuksia globaalin vastuun linjauksiin siten, että kaupunki painottaisi hankinnoissa mahdollisuuksien mukaan aiempaa voimakkaammin eettisesti tuotettujen tuotteiden käyttöä ja pyrkisi lisäämään eettisesti tuotettujen tuotteiden valikoimaa. Haasteena on, että tuotteiden eettisiksi kriteereiksi ei useinkaan löydy yksiselitteistä tulkintaa globaaleista sopimuksista, hankintalaista tai erilaisista markkinoilla olevista kriteeristöistä.

Talous- ja suunnittelukeskus toteaa, että Reilun kaupan edistämisyhdistys ry:n markkinoimaan Reilun kaupan kaupunki – arvonimeen liittyvät kriteerit ovat vain yksi markkinoilla olevista reilun kaupan kriteeristöistä.

Reilun kaupan edistämisyhdistys ry:n nettisivuilla todetaan mm.: ”Reilun kaupan kaupungin tulee täyttää seuraavat viisi kriteeriä. 1. Kunta tai kaupunki käyttää reilun kaupan tuotteita. Kaupunginvaltuusto tekee päätöksen siirtyä käyttämään reilun kaupan periaatteiden mukaisesti tuotettua kahvia ja teetä kaupungintalolla ja kaikissa kaupungin omissa tilaisuuksissa. Kaupunki käyttää säännöllisesti myös jotakin muuta reilun kaupan tuotetta. Kahvin ja teen lisäksi käytettävä

24.10.2011

tuote voi olla mikä tahansa Reilun kaupan tuote (esimerkiksi hedelmiä, kaakaota, tuoremehua) ja se voi olla käytössä myös muualla kuin kaupungintalolla (esimerkiksi koulujen jalkapallot).”

Talous- ja suunnittelukeskus toteaa, että tiedossa olevien hankintalain tulkintojen perusteella reilun kaupan tuotteita eli eettisesti kestäväällä tavalla tuotettuja tuotteita edellytettäessä ei voida vaatia vain tiettyä tuotemerkkiä, vaan hankintayksikön on hyväksyttävä myös muut reilut tai eettiset merkit ja laatujärjestelmät, jotka takaavat hankintayksikön vaatiman laadun. Kaupunki ei siis arvonimeä käyttämällä voi juridisesti sitoutua hankkimaan vain Reilun kaupan edistämisyhdistys ry:n sertifioimia tuotteita.

Reilun kaupan edistämisyhdistys ry:n markkinoimaan Reilun kaupan kaupunki – arvonimeen liittyy myös muita hyväksymiskriteerejä, jotka edellyttävät huolellista arviointia kaupungin kannalta.

Reilun kaupan edistämisyhdistys ry:n nettisivuilla todetaan mm.: ”Reilun kaupan edistämisyhdistys voi myöntää Reilun kaupan kaupunki -arvonimen kunnalle tai kaupungille, joka täyttää seuraavat vaatimukset. Aluksi vaaditaan kahta asiaa: (1.) hankkeella tulee olla kunnan/kaupungin poliittinen tuki ja (2.) tarvitaan paikallinen kannatustyöryhmä, joka koordinoi ja ajaa hanketta eteenpäin sekä vastaa raportoinnista Reilun kaupan edistämisyhdistykselle.”

Kannatustyöryhmän tehtävistä todetaan mm.: ”Perustetaan paikallinen kannatustyöryhmä, joka työskentelee Reilun kaupan kaupunki -arvonimen saamiseksi, valvoo kriteerien noudattamista ja raportoi niistä Reilun kaupan edistämisyhdistykselle vuosittain”. Kannatustyöryhmään osallistumisen kriteerit ovat mm., ”Kaupunki valitsee edustajan paikalliseen Reilun kaupan kaupungin kannatustyöryhmään” ja ”Suositeltavaa on, että kaupungin edustajina toimii sekä yksi kaupungin työntekijä / virkamies että yksi luottamushenkilö.”

Talous- ja suunnittelukeskus katsoo, että Reilun kaupan kaupunki -arvonimeen sitoutuminen sisältää myös vahvan sitoutumisen yhden järjestön hankkeen eteenpäin ajamiseen. Em. vaatimukset sisältävät myös kaupungin raportointivelvoitteen yhdistykselle.

Talous- ja suunnittelukeskus toteaa lisäksi, että kaupungin hankintakeskus sekä virastoissa ja liikelaitoksissa hankintoja valmistelevat asiantuntijat osallistuvat jatkuvasti erilaisiin hankintakoulutuksiin ja seuraavat alan kehitystä. Talous- ja suunnittelukeskus toteaa, että hyvistä tavoitteista huolimatta Reilun kaupan arvonimen hakemisen edellyttämä kaupungin osallistuminen yhdistyksen toimintaan sitoo kaupungin työpanosta.

24.10.2011

Reilun kaupan edistämisyhdistys ry:n nettisivuilla todetaan arvonimen kriteereinä lisäksi mm.: ”Kaupunki järjestää tilan infopisteelle (esim. kirjastosta tai kaupungintalolta), jossa kaupunkilaisille on jaossa tietoa Reilun kaupan järjestelmästä ja tuotteista.”

Talous- ja suunnittelukeskus toteaa, että tilan antaminen yhdistyksen käyttöön on tulkittavissa yhdistyksen avustamiseksi. Yhdistyksen avustaminen tulisi käsitellä kaupungin avustusten myöntämisessä noudatettavien ohjeiden mukaisesti. Reilun kaupan kaupunki – arvonimen vaatimuksena oleva kriteeri tilan järjestämisestä Reilun kaupan edistämisyhdistys ry:n käyttöön sitoisi kaupungin toistaiseksi voimassa olevaan vuokra-avustukseen yhdistykselle. Lisäksi yhdistysten tasavertaisen kohtelun vuoksi tulisi harkittavaksi vastaavan tiedotustilan tarjoaminen muille yhdistyksille.

Lisätiedot

Marko Karvinen, strategiapäällikkö, puhelin: 310 36257
marko.karvinen(a)hel.fi

§ 10

Lausunto uudelleen valmisteltavaksi palautettuun valtuuston aloitteeseen Reilun Kaupan Helsingistä

HEL 2011-000129 T 00 04 05

Päätös

Teknisen palvelun lautakunta päätti antaa esityksen mukaisen lausunnon kaupunginhallitukselle vastauksena Emma Karin ym. aloitteeseen Reilun Kaupan arvonimen hakemiseksi kaupungille.

TÄMÄ PYKÄLÄ TARKASTETTIIN VÄLITTÖMÄSTI KOKOUKSESSA.

Esittelijä

hankintajohtaja
Jorma Lamminmäki

Lisätiedot

Perttu Pohjonen, puhelin: +358931031718
perttu.pohjonen(a)hel.fi

Päätösehdotus

Teknisen palvelun lautakunta päättää antaa esityksen mukaisen lausunnon kaupunginhallitukselle vastauksena Emma Karin ym. aloitteeseen Reilun Kaupan arvonimen hakemiseksi kaupungille.

Esittelijä

Hallintokeskus on pyytänyt teknisen palvelun lautakunnalta lausuntoa kaupunginhallitukselle Emma Karin ym. aloitteesta (2011 -329/046), jonka kaupunginhallitus palautti uudelleen valmisteltavaksi siten, että kaupungin hankinnoissa korostetaan reilun kaupan kriteerejä.

Teknisen palvelun lautakunta esittää lausuntonaan seuraavaa:

Teknisen palvelun lautakunta totesi kokouksessaan 8/2011 31.3.2011, että hankintalaki antaa mahdollisuuden erilaisten ympäristö- ja sosiaalisten näkökohtien huomioonottamiseen hankintasopimuksissa.

Hankintalain 49 §:n mukaan;

”Hankintayksikkö voi asettaa hankintasopimuksen toteuttamiselle erityisehtoja, jotka voivat koskea erityisesti ympäristö- ja sosiaalisia näkökohtia, kuten ammatillista koulutusta työpaikalla, kansainvälisen työjärjestön (ILO) sopimusten noudattamista, työoloja ja työehtoja tai vammaisten palvelukseen ottamista. Edellytyksenä on, että ehdot ovat

syrjimättömiä ja yhteisöoikeuden mukaisia ja että niistä ilmoitetaan hankintailmoituksessa tai tarjouspyynnössä.”

Reilun kaupan tuotteita eli eettisesti kestäväällä tavalla tuotettuja tuotteita hankittaessa ei voida kuitenkaan vaatia vain tiettyä tuotemerkkiä, vaan hankintayksikön on hyväksyttävä myös muut ”reilut” tai eettiset merkit ja laatujärjestelmät, jotka takaavat hankintayksikön vaatiman laadun.

Hankintakeskuksen järjestämissä tarjouskilpailuissa ja niiden perusteella tehdyissä sopimuksissa on reilun kaupan periaatteiden mukaisia tuotteita. Nykyisessä sopimustuotevalikoimassa on esimerkiksi Reilu Kauppa-sertifioitu Pauligin Mundo-kahvi.

Teknisen palvelun lautakunta katsoo, että aloitteen uudelleen valmistelussa edellytetty reilun kaupan kriteerien korostaminen toteutuu siten, että Helsingin kaupunki pyrkii käyttämään sellaisia tuotteita, jotka täyttävät Euroopan parlamentin Kehitysyhteistyövaliokunnan mietinnössä reilusta kaupasta ja kehityksestä 6.6.2006. esitetyt kriteerit. Tämä toteutuu parhaiten siten, että kaupunki hakee Reilun Kaupan kaupungin arvonimeä.

Teknisen palvelun lautakunta esittää, että kaupunki hakee Reilun Kaupan kaupungin arvonimeä Reilun Kaupan edistämisyhdistykseltä.

Esittelijä

hankintajohtaja
Jorma Lamminmäki

Lisätiedot

Perttu Pohjonen, puhelin: +358931031718
perttu.pohjonen(a)hel.fi

Oheismateriaali

- 1 [Euroopan Parlamentin Mietintö reilusta kaupasta ja kehityksestä](#)
- 2 [Reilun Kaupan kaupungin kriteerit 14 10 2011](#)